

Nyhetsbrev för Ölands flora

2009-08-13

Nyhetsbrev 17

En del om familjen flockblomstriga växter *Apiaceae*

Sårläka *Sanicula europaea* växer tämligen allmänt på Öland men saknas till stor del på den trädfattiga södra delen av ön.

Martorn *Eryngium maritimum* växer sällsynt på nordvästra delen av Öland och håller sig kvar på sina 5 lokaler.

Rysk martorn *E. planum* har påträffats förvildad på Öland, senast 1970 i Stora Frö, Vickleby socken.

Silvermartorn *E. giganteum* är naturaliserad runt Gråborg och Åstad, Långlöt socken. Även funnen i Gärdslösa socken, under spridning?

Bra bilder i "Den nya nordiska floran" på olika martornar.

Koriander *Coriandrum sativum* är funnen vid ett tillfälle under inventeringen, Resmo socken.

Hårkörvel *Chaerophyllum temulum* är vanlig på Öland och bör hittas i de flesta 5 x 5 km-rutor. Växer ofta längs stenmurar, i vägkanter och dylika ställen.

Taggkörvel *Anthriscus caucalis* är fortfarande relativt spridd på Öland. Växer i gårdsmiljöer och på steniga havsstränder. Arten kan också påträffas i betade torrängar speciellt på grus/sand. Den växer då ofta i skydd av enbuskar.

Dansk körvel *A. cerefolium* finns sällsynt spridd från odling men kan dyka upp.

Hundkäx *A. sylvestris* växer överallt i vägkanter, skräpmark mm.

Äkta nålkörvel *Scandix pecten-veneris* ssp. *pecten-veneris* är funnen på ett par nya lokaler under inventeringen. Sök den i "ogräsrika" åkrar eller trädor.

Spansk körvel *Myrrhis odorata* är tämligen allmän på Öland. Växer ofta i vägkanter och nära gårdar.

Jordkastanj *Bunium bulbocastanum* verkar vara under spridning på Öland. Lättast att se runt midsommar, ser påtagligt "tunn" ut med smala stjälkblad och vissna basalblad vid blomningen.

OBS!

Persilja *Petroselinum crispum* finns förvildad exempelvis på klapperstranden vid Neptuni åkrar, Böda socken. Notera i artportalen om det är slät- eller krusbladig persilja du finner.

Anis *Pimpinella anisum* påträffad senast 1943 på Öland, odlas sällan idag.

Stor bockrot *P. major* senast funnen 1946 Enerum vid missionshuset, Böda socken. Troligen utgången.

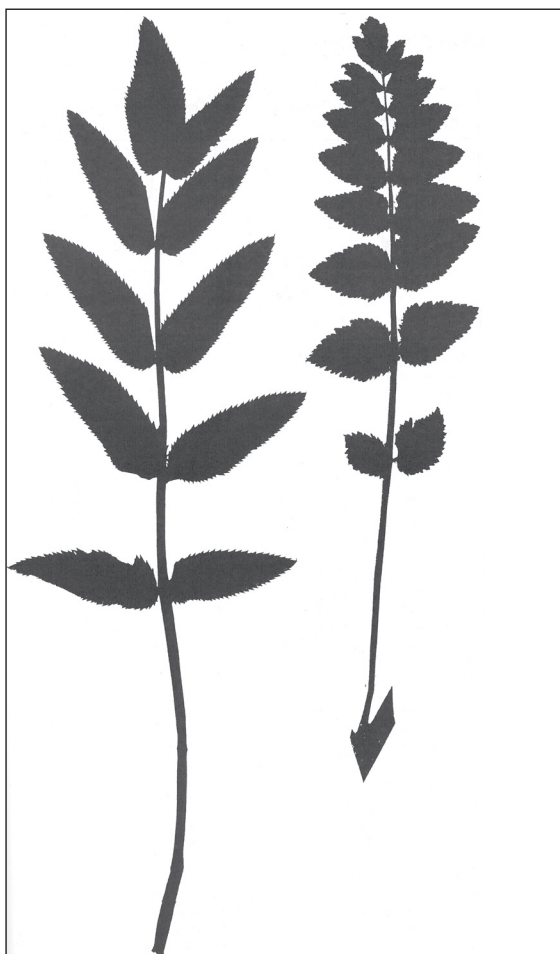
Vanlig bockrot *P. saxifraga* ssp. *saxifraga* finns på varje torräng på Öland, bör finnas i alla 5 x 5 rutor. Rosettbladen kan variera mycket i flikighet.

Sammetsbockrot *P. saxifraga* ssp. *nigra* är tidigare noterad från Öland. Enligt Sterner "Flora der Insel Öland" 1938 funnen på västra sidan från Glömminge och söderut ner till Smedby. Uppgiven från sandig mark, åkrar och vägkanter. Vi saknar aktuella fynd av arten. Denna underart är tydligt hårig på stjälk, bladskäft och blad (grålund). Även kronbladen är håriga på utsidan. Roten blånar tydligt och snabbt vid snitt. Tror du dig hittat sammetsbockrot behövs belägg.

Kirskål *Aegopodium podagraria* växer tämligen allmänt i lundmiljöer men också i trädgårdar och annan kulturskapad mark.

Vattenmärke *Sium latifolium* är vanlig på hela Öland medan bäckmärke *Berula erecta* främst finns på sydvästra delen av ön. De kan växa tillsammans i diken, kanaler, bäckar. Vattenmärke har trådfina undervattensblad och kan i detta stadium vara svår att bestämma.

Bild ur
Plant Crib

Vattenmärke *Sium latifolium* stjälkblad till vänster, jämnt sågad bladkant

Bäckmärke *Berula erecta* stjälkblad till höger, oregelbundet dubbelsågad bladkant

Vattenmärke har en kantig, djupt fårad stjälk. Bäckmärke har en rund stjälk som är fint räfflad. Vattenmärke har blad som är jämnt och fint sågade medan bäckmärke har oregelbundet dubbelsågade blad.

Säfferot *Seseli libanotis* är ojämnt spridd på Öland och finns främst på nordöstra och sydöstra delen av ön. Den växer på torrängar, i vägkanter och även vid havet. Bladen är finflikiga, stjälken djupt fårad och flocken väld i tidigt stadium. Arten kan vara lätt att missa.

Dill *Anethum graveolens* är noterad vid ett 20-tal tillfällen under inventeringen på ruderatmark, åkerkanter. Den kan möjligen förväxlas med fänkål *Foeniculum vulgare* som hittills aldrig rapporterats från Öland. Är du tveksam kan luktsinnet hjälpa dig vid bestämningen.

Vattenstäckra *Oenanthe aquatica* är sällsynt på Öland. Den växer på gyttejiga ställen såsom diken, skogskärr och liknande. Undervattensbladen är trådlika.

Slöjsilja *Ammi majus* är funnen vid ett tillfälle, 1982 vid Lerkaka, Runsten socken.

Vildpersilja *Aethusa cynapium* är allmänt förekommande på Öland. Samla belägg för att vi om möjligt ska kunna få dem bestämda till varietet. Längden på svepebladen ska mätas i överblommat stadium. Höjden på plantan ska mätas på fullt utvecklade exemplar.

Nyckel till vildpersiljans fyra varieteter, efter Lars Fröberg SBT 94:194 och Flora Nordica (nätupplagan)

Samla belägg!

1	Småflockar 14 eller fler; planta högre än 60 cm; nedre blad med 3-5 par primärsmåblad;	2
1	Småflockar 14 eller färre; planta kortare än 70 cm; nedre blad med 1-3 par primärsmåblad.	3
2	Svepeblad 3-5, mindre än 14 mm långa och 0,7 mm breda; övre bladens ändflikar 1,2-2,3 mm breda.	var. <i>cynapium</i> smal vildpersilja
2	Svepeblad 5-7, större än 14 mm långa och 0,7 mm breda; övre bladens ändflikar 2,2-4 mm breda.	var. <i>gigantea</i> stor vildpersilja
3	Stjälken relativt fin, oftast ihålig vid basen; största grenvinkeln 40-65 grader; primärflockens skaft längre än 4 cm efter blomningen.	var. <i>domestica</i> trädgårdsvildpersilja
3	Stjälken grövre, fylld vid basen; största grenvinkeln 60-85 grader; primärflockens skaft kortare än 4 cm långt efter blomningen.	var. <i>agrestis</i> liten vildpersilja

Samla belägg!

Odört *Conium maculatum* är fortfarande relativt spridd på Öland. Arten växer i diverse skräpmark och annan kulturskapad miljö men också på havsstränder. Ofta storväxt och med stjälk som är röd-fläckig nertill. Vi har över 100 fynd av odört hittills under inventeringen.

Strandnål *Bupleurum tenuissimum* varierar påtagligt i antal mellan åren, 2009 verkar bli ett "bra" år. Den är relativt spridd på Öland och växer på strandängar men också på alvarmark. Strandnål växer på något tuvig, periodvis fuktig mark som är välhävdad. Den står kvar länge som vinterståndare. Anatolisk harört *B. subovatum* är funnen vid ett tillfälle, Albrunna 1968, S. Möckleby socken.

Krypfloka *Apium inundatum* är funnen på två nya lokaler under inventeringen. Här finns möjlighet till nyfynd! Sök arten i kärr och alvarträsk.

Skärblad *Falcaria vulgaris* växer sällsynt i åkerrenar, vägkanter och på gamla banvallar. Bladflikarna är vasst sågade.

Kummin *Carum carvi* växer allmänt i betade torrängar, vägkanter och dylika ställen.

Slidsilja *Selinum dubium* är relativt vanlig på Öland. Arten växer i fuktängar som är måttligt hävdade.

Krusfrö *S. carvifolia* växer på havsstränder men också på frisk betesmark. Den skiljs från slidsilja på att stjälken är vasskantiga och att övre bladslidor är 1-2 cm långa, bladen har en plan kant.

Slidsilja har en stjälk som nertill är trind (upptill är den något kantig), övre bladslidor är ca 6 cm långa, bladen har nedböjda kanter.

Strätta *Angelica sylvestris* är tämligen allmän på Öland i fuktig mark såsom diken, kärrkanter och dylikt.

Kvanne *A. archangelica* växer sällsynt längs steniga stränder på Ölands västra kust. Den delas upp i två underarter; strandkvanne *A. archangelica* ssp. *litoralis* och fjällkvanne *A. archangelica* ssp. *archangelica*. Underarterna är inte helt lätta att skilja, samla belägg! Båda underarterna finns belagda från Öland.

Libbsticka *Levisticum officinale* odlas en del och är funnen som kvarstående och förvildad men inga uppgifter finns från sen tid. Den bör eftersökas! Se lokaler i Ölands kärllväxtflora 1986.

Kärresilja *Peucedanum palustre* är tämligen allmän på Öland och växer i diken, kärr och sumpskog.

Backsilja *P. oreoselinum* växer sällsynt i N. Möckleby, Gårdby, Sandby, Mörbylånga och Kastlösa socknar. Den växer på sandiga torrängar, ofta i vägkanter men också i övergiven, igenväxande åkermark. Backsilja har blivit funnen även som spontant trädgårdsogräs i Vickleby socken. Kanske är en viss spridning av arten möjlig?

OBS!

Palsternacka *Pastinaca sativa* växer tämligen allmänt främst i vägkanter. Det finns tidigblommande palsternackor med mer rundade blad och mjuk stjälk. Normalt blommar palsternacka sent (augusti), stjälken är hård och bladen mer långsträckta. Dessutom finns håriga palsternackor som hänförts till underarten vildpalsternacka *P. sativa* ssp. *sylvestris*. Håren ska hos dessa vara långa (över 5 mm) och vågiga. Lars Fröberg i Lund tar gärna emot belägg på håriga eller tidigblommande palsternackor.

Samla belägg!

Sibirisk björnlöka *Heracleum sphondylium* ssp. *sibiricum* växer allmänt på Öland i vägkanter, lundar och på stränder. Blommorna är gulgröna och kantblommorna har likstora kronblad.

Vit björnlöka *H. sphondylium* ssp. *sphondylium* är funnen vid ett par tillfällen på Öland. Blommorna är vita med stora och asymmetriska kantblommor. Ser du arten, ta belägg.

Jättelöka *H. mantegazzianum* är spridd på Öland. Det finns andra "jättelokor" så granska gärna dina fynd extra för att vara säker på bestämningen.

Spenört *Laserpitium latifolium* växer tämligen allmänt på Öland i lundar, busmark men också i mer öppna torrängar.

Rödkörvel *Torilis japonica* växer allmänt på Öland på stenig, torr mark. Frukten har typiska böjda borst.

Vildmorot *Daucus carota* ssp. *carota* växer på grusig, torr mark i vägkanter med också på alvarets vittringsgrus och som åkerogräs. Från Danmark är nyligen underarten strandmorot *D. carota* ssp. *gummifer* rapporterad. Denna underart är 10-35 cm hög, roten är vit och inte uppsvullen. Stjälken är styvhårig. Bladen är grågrön-mörkgröna och något köttiga. Flockens strålar böjs inte in vid frukt-mognaden. Vem finner strandmorot på Öland? I Danmark växer den på steniga stränder.

Morot *D. carota* ssp. *sativa* är noterad vid något tillfälle från Öland.

Ulla-Britt & Thomas